

A NAGYKAPOSI MAGYAR KÖZÖSSÉGI HÁZ KIADVÁNYA, 5. évfolyam, 2. szám, 2017. június 30.

Június 4.

Van egy ország Európa szívében, amely olyan természetes földrajzi egységet alkot, amelyet a legnagyobb politikai gondolkodók sem tudtak volna jobban térképre rajzolni. A térképen kirajzolódó ország természetes határait hegygerincek alkotják, a Kárpátok védelmében és ölelésében a bőtermő rónaságok, a folyók természetes vízgyűjtő területei változatos és termékeny földeket adnak népünknek immár több mint 1000 esztendeje. Ez az ország komoly gazdasági és hatalmi tényező Európában. Évszázadokon keresztül ellenállt a hódítóknak, megőrizte egységét, védelmezte saját, sőt, Európa népeit is az idegen betolakodók elől. Nyugatról keleti irányba, Soprontól Brassóig majd 1000 kilométert utazott a Nyugat-Európából Erdélybe hazatérő, tanulmányait befejező lelkész, pap, tudós, diák. Északról déli irányba, Árva vármegyéből a Fiumei kikötőig majdnem ugyanennyit utazott az egykori kereskedő. És a hosszú út során bárhol is álltak meg pihenni vagy lovakat váltani, mindenhol otthon voltak.

Van egy ország Európa szívében, ahol magyar, tót, horvát, német és szász békében élt többszáz éven keresztül. Az ország népeit összetartó erő egy megfoghatatlan, szakrális erő, amelyre a világon sehol sincs példa. A Kárpát-medence né-

peit a Magyar Szent Korona tisztelete és a hungarus-tudat tartotta össze, függetlenül attól, hogy milyen nyelven álmodtak és imádkoztak. Az ország népei mindannyian a Szent Korona alattvalóinak tartották magukat, emiatt érzett a horvát Zrínyi indítást magában a fegyverfogásra, és ezért állt a reformkor élére a naplóját németül író Széchenyi. A Kárpát-medence népei összetartoztak. Összetartoztak a szászok és székelyek, a kunok és jászok, a tótok és magyarok, az örmények és horvátok.

A nyugati hatalmaknak és a felbújtóknak valószínűleg fájt ez az évszázados összetartozás. Fájt nekik az emberi egység, a nyelvi és vallási sokszínűségben rejlő béke és gazdagság. Fájt nekik az érchegecségek kincse, a vizek bősége, a földek termékenysége, a vasúthálózat szerteágazása, a sóbányák termése. Fájt nekik az országunk ereje. 1920. június 4-én megszólaltak a harangok a Kárpát-medencében. Gyászt és fájdalmat hirdettek. A világtörténelemben példátlanul igazságtalan politikai döntés milliónyi összetartozó embert kényszerített új határok közé. Elváltak egymástól családokat, régiókat, természetes gazdasági egységeket. Elvették tőlünk, ma élő nagykaposiaktól is az összetartozás érzését, azt az érzést, hogy úgy tekintünk Ungvárra mint legközelebbi nagyvárosunkra; elvették tőlünk azt az érzést, hogy Eperjes és Kassa a mi múltunk lenyomatai

és ott járva mi vagyunk igazán otthon, elvették tőlünk azt az érzést, hogy sajátunknak tekintjük Marosvásárhelyet és a fiumei kikötőt. Kaptunk ehelyett új címkéket és érzéseket: lett belőlünk kisebbség, magyarul beszélő szlovák, lettünk jogainkban megcsönkített, másodosztályú állampolgárrá, váltunk háborús bűnösség generációkon keresztül, lettünk a Duna mögé kívánt nép, gyermekeinknek „egzotikus és leírhatatlan” neveket adó nép.

Üzenjük ezennel Nagykaposról a Magyar Kormánynak, hogy köszönjük a 2010. június 4-én hatályba lépett törvényt, a Nemzeti Összetartozás Napját, a nemzeti emléknapot, amelynek kapcsán több ezer kárpát-medencei megemlékezésen hangzik el a napokban, hogy összetartozunk. Üzenjük minden együtt emlékező közösségnek szerte a világban, hogy mi is komolyan gondoljuk az összetartozást.

Üzenjük továbbá a trianoni diktátorok jogutódjainak, hogy nem vagyunk hajlandóak feledni és megbocsátani. Adósak még az igazságtalanság beismerésével, a bocsánatkéréssel, népünk megkövetésével, a teljes mértékű jogi státuszunk helyreállításával, a Benesi dekrétumok eltörlésével, az elcsatolt területek autonómiáinak helyreállításával.

Lassan 100 éve történt a trianoni gyalázat. Embri léptékkal számolva sok idő, a történelem folyamataiban egy rövid pillanat. A mi felelősségünk a mában érvényes és óriási: az összetartozás ne csak szlogen és üres jelszó legyen. Ne engedjük közösségeinket tovább bomlasztani. Sem kívülről, sem belülről. Őrizzük tovább kultúránk értékeit és szépségét, védjük anyanyelvünket, bővítjük anyanyelvhasználati területeinket, oktassuk gyermekeinket őseik nyelvén. És a legfontosabb: múló politikai és hatalmi vágyálmok oltárán ne áldozzuk fel az egységet, a közös célt, a közös tenivalókat, az összetartozás érzését.

A középkori hungarus-tudat igazi összekovácsoló erő volt a Kárpát-medencében élők számára. Fogalmazzuk meg újra ezt a tudatot, erősítsük az összetartozás érzését családjainkban, barátainkkal és ismerőseinkkel való kapcsolatainkban, folytassuk falu- és városközösségeinken belül, a nagyobb régiók között, a Nagy-Magyarország területeit összefűzve. A Nemzeti Összetartozás Napja igazán ekkor fog értelmet nyerni.

Bálint Annamária

(Elhangzott 2017. június 5-én a Nemzeti Összetartozás Napja alkalmából tartott ünnepi megemlékezésen.)

"Az irigységért meg kell dolgozni, a szánalmat azt ingyen adják"

Interjú Kovács Andorral, a Csemadok Bercsényi Miklós Kaposkelecsenyi Alapszervezet elnökével

Évekkel ezelőtt úgy döntöttetek, hogy bár van Kaposkelecsényben Csemadok alapszervezet, létre hoztok egy újat. Miért, milyen indíttatásból?

A szervezetünk megalakulása előtti időszakban a rég működő kaposkelecsenyi Csemadokban voltunk egyszerű tagok, de az elnöki tevékenységet egyre kritikusabban figyeltük, s miután hangot adtunk nemtetszésünknek, a következő eseményre, gyűlésre már meghívás sem érkezett. Hiányoltuk az értékközvetítést, a közösségépítő szándékot, illetve azt, hogy maradandót alkosszon a szervezet. Többedmagammal úgy gondoltuk, hogy egy kulturális szervezet munkája nem merülhet ki a gulyásfőzésben, illetve a mulatságokban. A végső lökést igazából az adta, amikor úgy döntöttünk, hogy magánszemélyekként méltóképp megszervezünk egy március 15-ei megemlékezést, és amire az akkori és jelenlegi, egy személyben polgármester és Csemadok elnök úgy reagált, hogy mondvacsinált indokoknál fogva betiltotta a rendezvényt, majd ránk szabadította a rendőrséget. Miután a kirendelt nem kis létszámú rendőri felügyelet megállapította, hogy nincs törvénytársítás, a rendezvény rendben lezajlott, viszont a történetből országos botrány kerekedett, legalábbis a Csemadok berkein belül. Manapság visszagondolva erre a kellemetlen incidensre, már csak mosolyog az ember, de amikor láttuk, hogy reggeltől rendőrségi kocsik cirkálnak a faluban a rendezvényünk miatt, akkor az nem igazán volt egy szívderítő élmény. Az akkori országos elnök, Hrubik Béla világosított fel bennünket, hogy az alapszabály lehetővé teszi több szervezet működését is egy községben, csak válasszunk magunknak egy nevet a megkülönböztetés végett. Így 2010. április 28-án megalakult a kaposkelecsenyi Bercsényi Miklós Csemadok Alapszervezet.

Az eddig elért eredmények titeket igazolnak, faragó tábor, táncház, Petőfi program mentorálás. Érdemes volt?

Ha az elért eredményeket nézem, akkor mindenképpen. Többségünk családos ember, akik pedig még nem, azok is sok más kötelezettségnek tesznek eleget. Mi magunk jövőnk az ötle-

tekkel, mi írjuk a pályázatokat, mi bonyolítjuk a rendezvényeket és mi készítjük az elszámolást is. Ez rengeteg idő, munka, energia önmagában is, nem még család és munka mellett. Aki ezt nem próbálta, annak halvány lila gőze nincs az egészről. De nem panaszkodom, hisz senki nem kötelezett minket arra, hogy ezt csináljuk, bár szomorú, hogy annak ellenére, hogy lehetőségeinkhez képest mindent megteszünk az itteni magyar közösség érdekében, vannak néhányan, akik sok energiát fordítanak arra, hogy keresztbe tegyenek nekünk. „Az irigységért meg kell dolgozni, a szánalmat azt ingyen adják” - mondta egyszer Orbán Viktor. Én is így gondolom, s ezt is üzenem a gáncsoskodóknak, mert mi az elmúlt hét évben keményen megdolgoztunk. Hat éve szervezünk fadaragó táborokat, öt éve az Ung-vidéki táncházot, valamint számos egyéb programot, előadást, koncertet az Ung-vidéki esték keretén belül. Emléket állítottunk Esterházy Jánosnak, Széchényinek, Álmos vezérnek, Turul madarat, Székelykaput és kopjafákat avattunk, miközben több alkotás még arra vár, hogy ünnepélyes keretek között átadjuk. Sikeresek voltak a jótékonyági koncertjeink, a kirándulásaink és sportesemények megvalósítását is segítettük. Bekapcsolódtunk a Felvidéki Értéktár munkájába és a Petőfi Sándor Programba is. Ez utóbbi által sok egyéb szervezetnek és oktatási intézménynek nyújthattunk segítséget az elmúlt két évben. Nagyszerű embereket ismerhettem meg, nemzetükért aggódó és önzetlenül dolgozó jó magyar emberekkel köthettem barátságot és csodálatos élményekkel gazdagodtam. Most visszagondolva nem volt könnyű, mégis azt hiszem, hálát kell adjak a Jóistennek, hogy ezt az utat szánta nekem, hogy részese lehettem az elmúlt hét évnek és köszönet mindazoknak, akik önzetlenül segítették a munkánkat.

A Petőfi Program egy ösztöndíjasa is nálatok talált mentorálásra. Mit hozott ez a falunak és a vidéknek?

Azt gondolom, hogy nem keveset, de erről az érintetteket kellene inkább megkérdezni. Mi mindenütt igyekszünk segíteni, ahol valós igény van rá. Idén nagyszabású gálával zártuk a programot, ahol ösztöndíjasunk, Horti Réka néptáncoktató munkásságát ünnepeltük meg. Régióink öt településéről érkeztek csoportok, valamint több vendégcsoport is fellépett. Igazi ünnep volt, a magyar népi hagyomány Ung-vidéki ünnepe!

Újabb nagy siker, amiről talán még kevesen tudnak a kaposkelecsenyi tájház gondolata. Ez hogyan áll, és hogy fog kinézni?

Igen, ez lenne az i-re a pont, bár még csak most kezdődik a munka. Mindenesetre, ha összejön, már tudjuk a hogyanot. Komoly terveink vannak. Egy élő tájház, egy lüktető közösségi teret szeretnénk. Már nagyon várjuk, bár tudjuk, sok munka lesz vele, de mi szeretünk dolgozni, hisz tapasztalatból tudjuk, ahol dolgozni kell, ott mindig kisebb a konkurencia.

Mindenki tudja, hogy őszinte, szókimondó ember vagy. Az elért eredmények magukért beszélnek, talán ezért meglepő, hogy egy nagyon kritikus hozzászólást fogalmaztál meg pár hete az MKP járási konferenciáján, ahol egy közéleti fórum létrejöttére is indítványt tettél. Miért fogalmazódott ez meg, s hogyan látod lesz folytatása?

Az MKP aktív tagja vagyok, mert hiszem azt, hogy ez az a párt, ami hitelesen és eredményesen képviselheti közösségünk érdekeit, és nagyon szorítok azért, hogy visszakerüljünk a parlamentbe. Viszont óriási a felelősségünk, hisz nem lehet más alternatívája a magyar érdekképviseletnek. Ezért csakis hiteles, példamutató embereket tudok támogatni a felvidéki magyar politizálásban. Véleményem szerint, aki hiteltelenné válik, az nem maradhat meg semmilyen szintű érdekképviseletben.

Aki ismer, tudja, én nem szoktam véka alá rejteni a véleményemet, és rettentően nehezen viselem, ha gazemberséget tapasztalok, ha azt látom, hogy egyesek elárulnak, becsapnak, vagy csak simán palira vesznek másokat. Elődeimtől tudok egyet s mást az ötvenes évekről. Például azt is, hogy a nagyapám szintén Csemadok elnök volt jó ideig ezekben az években. Nem voltak könnyű idők, mégis nagyon sokan akkor is egyenes gerinccel tették a dolgukat. Miközben ők dolgoztak, értéket teremtettek, őriztek és továbbadtak, addig voltak, akik mások padlását söpörték, kamráját ürítették.

Néha az a benyomásom, manapság is ez történik. Mintha nem változott volna semmi, a díszleteken, a körülményeken és a módszereken túl. Ma is, miközben nagyon sokan teszik a dolgukat, tisztességgel, önzetlenül munkálkodnak a közösség érdekében, addig – az a szóbeszéd járja – más az MKP járási vezetésében csak az úgynevezett „padlássöpörésre” koncentrálnak.

Akár igazak a híresztelések, akár nem, azt gondolom, ezeknek a dolgoknak járna a végére ez a fórum, s ha bebizonyosodik, hogy a mi berkeinken belül is vannak ilyen alakok, azoknak menniük kell. Meggyőződésem, hogy csak tisztességes emberekkel, hiteles képviselőkkel tarthatjuk meg, illetve növelhetjük a bizalmat. Önös érdekek előtérbe helyezésének nem lehet helye a közösségért végzett munkában, Vass Alberttal együtt vallom:

... A világ fölött örökös a Rend
s nem vész magja a nemes gabonának,
de híre sem lesz egykor a csalánnak;
az idő lemarja a gyomokat...
... Maradnak az igazak és a jók.
A tiszták és békességesek...
... és miként hirdeti a Biblia:
megméretik az embernek fia
s ki mint vetett, azonképpen arat.
Mert elfut a víz és csak a kő marad,
de a kő marad

Szerk.

„A Magyar Köztársaság Országgyűlése kinyilvánítja, hogy a több állam fennhatósága alá vetett magyarság minden tagja és közössége része az egységes magyar nemzetnek, melyek államhatárok feletti összetartozása valóság...”

NEMZETI ÖSSZETARTOZÁS NAPJA

Budapesten ünnepelhetünk

Királyhelmeceen, Bodroglak legnagyobb magyar ajkú településén a kisgyermekes édesanyáknak és édesapáknak sajnos csak a negyede dönt a magyar nyelvű oktatási intézmények mellett. Ezért ránk, magyar iskolában tanító tanárookra, a magyar szülők mellett, különösen fontos felelősségteljes munka hárul, hogy a termőföldre hullott magyar magot megfelelően gondozzuk, ápoljuk és tápláljuk, hogy a picinyke magból kisarjadt növénykéink majd egészséges termést hozzanak. Ebben az asszimiláció elleni harcban nagyon szívesen fogadunk mindenfajta segítséget az anyaország részéről is.

Június 3-án és 4-én a nagykaposi alapiskola egy autóbuzsnyi tanulóval együtt, a Rákóczi Szövetség támogatásának jóvoltából közösen vehettünk részt a Nemzeti Összetartozás Napja alkalmából szervezett budapesti rendezvénysorozaton. Az, hogy az Országház lépcsőjén 600 külföldi magyar ajkú gyermekkel és a Magyar Rádió Gyermekórával együtt, mi, királyhelmecei magyar tanulók és tanárok együtt énekelhetjük el Himnuszunkat, leírhatatlan érzés! Nem tudom hogyan hatott az M1 televízió élő, egyenes adását követő nézőire, de a Parlament falainak kövei velünk együtt biztosan könnyeket hullattak. És

az, amikor a díszőrség egy maroknyi csapata a vajdasági, kárpátaljai, felvidéki és délvidéki 600 külföldi magyar gyerek előtt tiszteleg? Szerintem ott, akkor fel sem fogtam ennek a jelentőségét. Mert valóban kijár a tisztelet, mert mi, mindenek ellenére MEGMARADTUNK MAGYARNAK, és megtanuljuk, megőrizzük, továbbadjuk őseink hagyatékát! Isten engem úgy segítjen! Imádkozunk együtt a felvidéki magyar szülők magyar, keresztény nemzeti öntudatra való ébredéséért!

Majer Tímea

„Tarts meg minket őseink szent hitében!”

1567. Pünkösdi szombatján a székelyek segítséget kértek Csíksomlyón a hitükben való megmaradásukhoz és hálát adni Istennek és a Szűzanyának a segítségért. Megfogadták, hogy nem valaki vagy valami ellen emelnek szót, hanem Istenbe vetett hitüket erősítik, ennek emlékére minden pünkösdi szombatján egységesen elzarándokolnak a Szűzanya tiszteletére Csíksomlyóra. Így indult el a pünkösdszombati nagy zarándoklat, amelyet a mai napig hűségesen gyakorol a hívő székely nép, de nem csak ők, hiszen számos messzi helyről érkeznek a zarándokok. Ennek a fogadalmi búcsúnak a 450. évfordulóját ünnepeltük az Úr 2017. esztendejében, megismételve a régi kérést: „Tarts meg minket őseink szent hitében!” (Fr. Urbán Erik csíksomlyói templomigazgató).

A nagykaposi Csemadok Alapszervezet szervezésében 2017. június 2-a és 4-e között elzarándokoltunk a csíksomlyói pünkösdi búcsúra, amely mostanára a Kárpát-medencében élő és a világ minden égtáján szétszóródott összmagyarság legjelentősebb vallási eseménye. Az autóbuzs 47 Ung-vidéki, bodroglaki és Kassa környéki zarándokkal a fedélzetén pénteken hajnalban indult Nagykaposra.

Szombaton részt vettünk a Kissomlyó-hegy és Nagysomlyó-hegy közötti nyeregben álló hármasoltárnál megtartott hagyományos ünnepi szentmisén, melynek végén százezrekkel együtt énekelhetjük a magyar és a székely himnuszot. A szertartás után megtekintettük a kegytemplomot és a kegyzobrot, majd kikapcsolódtunk a csíkszeredai forgatagban.

A zarándokút első napján megálltunk a Királyhágón, Erdély kapujában, majd látogatást tettünk az impozáns tordai sóbányában. Vasárnap megnéztük a 200 szabadságharcban elesett székely honvéd emlékére állított nyergestetői emlékművet és kopjafa temetőt. Ezt követően városnézésre került sor Székelyudvarhelyen, a székelyek anyavárosában. Hazafelé jövet Farkaslakán a

Trianon emlékműnél megemlékeztünk az Összetartozás Napjáról és megtekintettük Tamási Áron sírhelyét. Korondon lehetőség volt iparművészeti

ajándéktárgyak vásárlására szeretteink részére.

A zarándokútról lelkiekben feltöltődve tértünk haza.

Gabri Kornélia

A leleszi premontrei apátság története

a 2014. júniusi számban megkezdett könyv folytatása

Az oklevélkiadást a konvent szervezett írótestülete, a kancellária végezte. A fassiók esetében a bevallás a konvent lehetőleg teljes színe előtt történt, a működésért felelős előjáró jelenlétében. Az érdekelt felek megjelentek a konvent tagjai előtt és előadták ügyüket. Első dolog volt a személyazonosság és a felek közötti viszony megállapítása. Ekkor állapodtak meg a kiállítandó oklevél formájában is. Kezdetben az oklevél megírása közvetlenül a bevallás után történt, de a forgalom növekedésével később került sor az oklevelek kiadására. A bevallás alatt a jegyző jegyzetelt, szignatúrát vagy fogalmazványt készített, hogy a szükséges adatok megmaradjanak. A jegyzeteket és a fogalmazványokat a XV. századtól regisztrálva vezették. Ennek alapján a jegyző vagy más megbízott személy megfogalmazta hulladék pergamenre az oklevelet. Ezen fogalmazványok abban különböznek a kész oklevelektől, hogy formális részei hiányosak és írásmódjuk is elhanyagolt. Ezt a fogalmazványt aztán a jegyző vagy a custos a konvent előtt felolvasta. Esetleg javított rajta, és ellátta a felolvasás megtörténtét jelző bejegyzéssel. A bevallásoknál felvett jegyzeteken számos utalás található az oklevél kiadására, a bevallás lefolyására, annak pótlandó részeire, vagy már kiadott oklevelekre vonatkozóan. Valószínűleg egyszerre több fogalmazványt is felolvastak, és ekkor történt meg a megírt és újból átvizsgált okiratok megpecsételése.

Ezután következhetett a fogalmazvány lemásolása. Ez a mozzanat nagy odafigyelést igényelt, mert a kész oklevélbe már nem kerülhetett hiba. A letisztított oklevelet rendszerint csak akkor adták ki, ha sor került az illeték kifizetésére, de sokszor csak utólagosan fizettek. A fél fizette a munkán kívül a pergament vagy papírt, a pecsét viaszát és zsinórját. A tintát házilag állították elő.

Az utolsó lépés a pecsét elhelyezése volt, amelyről szintén névjegyzéket vezettek. Egyszerre több oklevelet is pecsételtek. Jelen volt a jegyző, aljegyző, custos, aki a pecsét őrje is volt egyben. A pecsételés nem mindig esett egybe az oklevél kiállításának dátumával. Ezután került sor az okirat átadására.

A külső hiteleshelyi működés az országos bíraskodás és közigazgatás része volt. A különböző birtokügyek és peres eljárások a király vagy az országos közhatalóság megbízása alapján történtek. Akinek szüksége volt ezen eljárásra, a királytól vagy a közhatalóságtól kellett egy hiteleshelynek szóló mandátumot kérnie, és eljuttatnia az illető hiteleshelyhez. Ez volt az úgynevezett exhibitio, a mandátum átadása. A mandátumot a custos – néha a prior – bontotta fel, és elrendelte az intézkedés végrehajtását. Az exhibitio tényét és dátumát feljegyezték az adott megbízásra. A XVI. századtól a végrehajtást elrendelő záradék is felkerült a mandátumra. Ezután következett a kiküldetés, amelyben részt vettek bizonyos előírt sorrend szerint a konvent tagjai. Törvény alapján kiküldött csak olyan személy lehetett, akinek javadalma volt az illető egyházban. A hiteleshelyek ember-

hiány miatt ezt a tényét sokszor nem vették figyelembe. Az ügy fontosságától függően néha a prépost, a prior és a custos is részt vett az eljárásban. Emberhiány esetén világi plébános is bevontak, ha a saját községükben végrehajtandó ügyről volt szó.

Ebből is látszik, mennyire volt fontos a kellő számú rendháztág jelenléte, hogy a hiteleshelyi feladatot gördülékenyen el tudják látni. A többszöri eltiltást nem véletlenül rendelték el az országgyűlések, gondoljunk csak a rendház 1570-es évekbeli elnéptelenedésére, vagy a kommentátor korszak egyes zaklatott időszakaira.

A kiküldetés előtt, később pedig hiteleshelyi működés kezdetén a konvent tagjai esküt tettek, hogy igazságosan fognak eljárni. Ezután következett a mandátum végrehajtása, amelynél szigorúan ragaszkodtak a szokáshoz és az előírt rendelkezéshez. A végrehajtásról a konvent előtt jelentést tettek, amely történhetett írásban is. A kancelláriában a mandátumra rávezették a kiküldött nevét, a végrehajtás helyét, nemét, rövid tartalmát és dátumát. A XV-XVI. században szokássá vált a relatióknak a mandátumon való teljes megfogalmazása. Kumorovitz Bernát Lajos a mandátumokon megfogalmazott relatióknak a pontos fejlődési leírását is megadja.

Amennyiben a végrehajtásnál sok adatot kellett feljegyezni, a tényállásról hosszabb jegyzetet készítettek még ott a helyszínen. Ezeket a jegyzeteket regisztrumoknak nevezték. A határvizsgálóknál, szabályrendeleteknél, nyomozásnál mindig írtak jegyzetet. Ezt otthon relatio formájában elkészítették, és szintén felolvasták a konvent előtt. A regisztrumot a levéltárba helyezték. Ezután lemásolták a kiadványokat, lepecsételtek, és végül elküldték az illetékes hatóságnak. Ha a felek kérték, kaphattak part (másolatot) a relatióról.

Borsa István tanulmányában érdekes adatot találtam a leleszi hiteleshelyi működéssel kapcsolatban. A leleszi volt az egyetlen monostor, amely a legnagyobb működési területtel rendelkezett, és minden jel szerint a legnagyobb ügy- és iratforgalmat bonyolította le a századok alatt. Mindez annak köszönhető, hogy a királyi ember és a hiteleshelyi kiküldött a tényfeltáró útja során is vett fel bevallásokat/fassiókat.

A XIV. század közepétől a két kiküldött visszatérve a kiküldetésből, beszámolt az általuk végzett munkáról. Ezt a jegyző Leleszen feljegyezte a mandátum hátlapjának bal oldalára, keresztbe írva a téglalap alakú papíron. Ezt a bejegyzést követi a feljegyzés készítőjének megjegyzése, utasítása, számos esetben a fogalmazvány teljes szövege. Gyakran szerepeltek a mandátumon a következő megjegyzések: non est fassio, fassio non facta, fassio non, fassio est facta, facta fassio, stb. Ezeket Kumorovitz Bernát Lajos úgy magyarázta, hogy a királyi ember csak akkor tett jelentést, ha a díját kifizették.¹ Borsa István szerint ez a megállapítás nem állja meg a helyét, mert a fent említett megjegyzések nem a királyi vagy a nádori emberre vonatkoztak, hanem arra, hogy a két kiküldött előtt az útjuk során tettek-e bevallást vagy sem.

Amennyiben történt bevallás, arról a

konventben pecséttel ellátott oklevelet kellett kiállítani, és anyagi vonzata is volt. A bevallást tevőnek azonban nem kellett Leleszre utaznia, mert a kiállított oklevelet egy megbízott kifizethette és átvehette.²

A leleszi konventnek csak a XIV. század közepétől volt szigorúan szervezett kancelláriája szakszerűen képzett alkalmazottakkal. A XIII. század végéről és a XIV. század elejéről megmaradt oklevelek formális és stilisztikai ingadozást mutatnak. Valószínűleg I. Péter (1345) prépostnak köszönhető, hogy a konvent hiteleshelyi működését megreformálta.

A monostornak kötelessége volt a hozzájuk forduló személyek jogos kívánságát teljesíteni, és arról oklevelet kiadni. Bár bizonyos keretek korlátozták a hiteleshelyet. Nem állítottak ki oklevelet

saját ügyleteikben, és amennyiben saját jogaik sérültek. Működésük területileg is korlátozott, a XIV. század közepéig egyházmegyék szerint, azután pedig vármegyék szerint. A konvent működési területe az oklevelek alapján határozható meg, eszerint működési törzsterületéhez tartozott Sáros, Zemplén, Abaúj, Szabolcs, Szatmár, Ung, Bereg, Ugocsa és Máramaros vármegyék, ha pedig a működési körletét tekintjük, akkor Szabolcs megyében Püspökladány és Tetétlen a legnyugatibb települések, délen Madarász és Kolozsmonostor (Románia), keleten Szacsal (Románia), északon pedig Bártfa (Szlovákia), ahová a konvent emberei kiszálltak.³ Ez a tényállás alátámasztja Borsa István megállapítását, miszerint a leleszi hiteleshely rendelkezett a legkiterjedtebb működési területtel.

² Borsa 1996

³ Kumorovitz 1928

Nagy sikerrel zajlott le a Hagyományos Csemadok-, és Családi-nap Nagykaposon

A Nagykaposi Csemadok Alapszervezete és az Erdélyi János Alapiskola Szülői Szövetségének közös szervezésében nagy sikerű Csemadok-, és Családi-nap zajlott le a nagykaposi városi futballpályán.

A gyerekek számára Micimackó Olimpia tette varázslattá az eseményt, melyen egyes számokban szüleikkel közösen versenyezhettek, a bográcásban jóféle gulyások főztek, zenéről Tóth Emil és fiai gondoskodtak. A késő délutánban Böde Péter vándormeseíró tartott előadást, valamint megmérkőzhetek az egyes szervezetek futballcsapatai is, egy kispályás labdarúgótorna keretében.

Ezen a győzelmet a Csemadok csapata szerezte, a szervezet népszerűségét jelzi, hogy csapatában többek között Nagykapos polgármestere Petrikán Péter, Hack Iászló a Dobó István Nagyszelmeci Alapiskola igazgatója és Gabri Rudolf a Csemadok Ung-vidéki Területi Választmányának elnöke is vállalta a pályára lépést.

A rendezvényen lehetőség volt a fiatalok számára a Csemadokba való belépésre, valamint a tagság számára a tagsági bélyegek átvételére. A Csemadok-napot a Bethlen Gábor Alap támogatta.

Szerk.

Rólunk írták ...

Díszpolgári címek adományozása Nagykaposon

Első kézből
2017. májusi száma

Herczegh Melindát és Mikolay Imrét 2017. március 31-én díszpolgári címben részesítette Nagykapos Önkormányzata a Nagykapos és Vidéke Társulás, valamint a Csemadok Nagykaposi Alapszervezete betervezése alapján.

Herczegh Melinda férjével, Dr. Herczegh Gézával, a férje édesapjának emlékére létrehozta a Herczegh Károly Alapítványt az Ung-vidék

és Bodroghöz fiataljai számára, az anyanyelvi kultúrájuk fejlesztésére. Herczegh Géza 2010-ben bekövetkezett halála után, Melinda asszony viszi tovább az alapítvány munkáját. Mikolay Imrét a történelem vihara korán elsodorta szülővárosából, de nem feledte sohasem honnan indult. Szabadidejében lelkesen, szinte megszállottan gyűjtögetett Nagykapos történelmével foglalkozó írásos anyagokat. Gyűjteményét átadta a nagykaposi Magyar Közösségi Háznak.

„Tiszta hittel, erős kézzel“ Nagykaposon a Szent László-év vándorkiállítás

2017-re Szent László-évet hirdettek a lovagkirály trónra lépésének 940. és szentté avatásának 825. évfordulója kapcsán.

Ennek kapcsán a Csemadok Erdélyi

Első kézből
2017. májusi száma

János Területi Választmánya szervezésében a nagykaposi Magyar Közösségi Házban május 3-án megnyílt a Szent László Vándorkiállítás. A kiállítást a területi választmány elnöke, Gabri Rudolf nyitotta meg. A kiállítás két hétig volt megtekinthető Nagykaposon.

Kistermelői piac nyílik Nagykaposon

Csak olyan termelők kínálhatják az áruikat, akiknek az összes szakhatósági engedélyük megvan.

Írta: Leczo Zoltán
Új Szó - 2017. 5. 23.

Nagykapos

Kistermelői piac nyílik idén a magyar ház udvarán. A piac kialakítását a magyarországi nemzetpolitikai ál-

lamtitkárság támogatja.

Gabri Rudolf, a magyar házat működtető Nagykapos és Vidéke Társulás elnöke elmondta, a házat fokozatosan renoválták és bővítették, az épület mögötti parcellát is sikerült részben rendbe tenni. Tavaly elhárították, kistermelői piacot működtetnének a területen, az elképzelésekről pedig az őszi múzeumnyitói alkalmával Potápi Árpád Jánost, a

nemzetpolitikáért felelős államtitkárt is tájékoztatták. A most elnyert támogatásból különböző tereprendezési munkálatokat végeznek el, az udvar új, szilárd burkolatot kap, és fedett standokat alakítanak ki.

Gabri Rudolf tájékoztatása szerint azt szeretnék elérni, hogy az Ung-vidéki kistermelők megfelelő körülmények között kínálhassák saját készítésű termékeiket, a vásárlók pedig egy helyen juthassanak hozzá a háztáji gyümölcsökhöz, zöldséghez, mézhez és más áruhoz. A piacon csak olyan

kistermelők árulhatnak, akiknek az összes szükséges szakhatósági engedélyük megvan. A tervek szerint a kistermelői piacot még az őszi folyamán megnyitják. Egyelőre havi egy alkalommal, szombatonként tartánának nyitva, de ezen, az érdeklődés és a visszajelzések alapján, még módosíthatnak. A piac megnyitásával arra is lehetőség nyílik, hogy a társulás adatbankot hozzon létre, melybe bekerülnek a kelet-szlovákiai térség magyar kistermelői.

ERDÉLYI JÁNOS NAPOK NAGYKAPOSON

Az 1964 óta megvalósuló Erdélyi János Napokat az elmúlt évben a Csemadok Országos Tanácsa országos rendezvényé nyilvánította Felvidéken. Minden éven több program kíséretében zajlanak az Erdélyi János Napok, melyet idén a XXVI. Tompa Mihály Vers- és Prózamondók, Énekelt Versek és Lírai Színpadok Versenyének országos elődöntője nyitott meg. A versenyt követően az Erdélyi János Alapiskola udvarán elhelyezett Erdélyi János szobornál került sor az ünnepi megemlé-

kezésre. Az Erdélyi János Alapiskola igazgatónőjének, Fazekas Lídiának rövid köszöntőjét az iskola tanulóinak programja követte, majd Bittay Levente, Magyarország Kassai Főkonzulátusának konzulja mondott ünnepi beszédet. Az ünnepi megemlékezés Erdélyi János szobornak koszorúzásával zárult.

Másnap a Magyar Közösségi Házban folytatódott az Erdélyi János Napok a következő ünnepi műsorral:

- Megemlékezés Erdélyi Jánosról

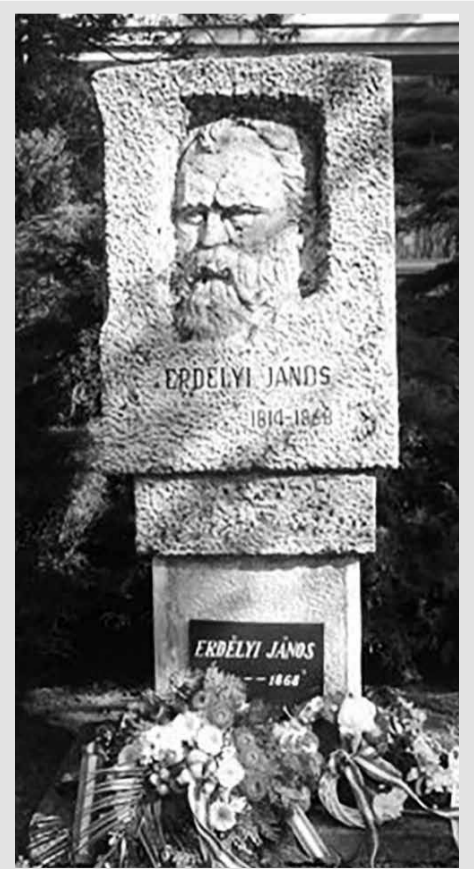
- Az Ung-vidéki „Vándorbölcső” ünnepélyes átadása a budaházi Vályi házaspárnak

- Az „Ung-vidékiek a Gulágon,” című könyv bemutatója

- Beszélgetés Herczegh Melindával és Mikolay Imrével, Nagykapos díszpolgáraival

- A műsorban közreműködtek a nagyszelmenci Dobó István Alapiskola gyerektáncsoportja és az Erdélyi János Vegyeskar.

Lakatos Deniza

Csemadok Alapszervezet, Nagykapos

Őszi programterv

- 2017. augusztus** - Megemlékezés az államalapító Szent István királyról
- 2017. október** - Mécs László Emléknapok - Korzenszky Richárd, a Tihanyi Bencés Apátság előjárójának részvételével
- Megemlékezés az elhurcoltakról
  - Megemlékezés az 1956-os Forradalomról
  - Az Arany János Emlékév Ung-vidéki programsorozata
- 2017. november** - Thália színház vendégelőadása Lackfi János: *Milyenek a magyarok? c. darabja alapján*

A műsorváltozás jogát fenntartjuk!

Ünnepi műsorral és koszorúzással ünnepeljük az államalapítás évfordulóját.

2017. AUGUSZTUS 20. /VASÁRNAP/
16.00 órai kezdettel

Helyszín:
A nagykaposi
Szent István
szobornál

Szervező:
Csemadok Nagykaposi
Alapszervezete

Felhívás - Beiratkozási Program 2017

A felvidéki iskolai beiratkozások esedékessége folytán a Rákóczi Szövetség a 2017/2018-as tanév magyar iskolakezdői számára is meghirdeti beiratkozási ösztöndíj pályázatát.

A program a tavalyi évhez hasonlóan minden magyar tanítási nyelvű iskolába beiratott iskolakezdőre vonatkozik Szlovákia területén.

A Rákóczi Szövetség a programot továbbra is elsősorban a magyarországi civil társadalom és az önkormányzatok adományaira alapozva hirdeti meg. A Szövetség december folyamán 12 409 szlovákiai magyar óvodás szüleinek juttatta el levelét a magyar iskolaválasztás érveivel együtt, karácsonyi ajándécsomaggal összekötve.

Ebben a levélben tájékoztatták a szülőket a beiratkozási ösztöndíjról, jelezve számukra, hogy az ehhez szükséges pályázati adatlapot az iskolai beiratkozáskor tölthetik ki. 3 964 olyan óvodásról sikerült tudomást szerezni, akik beszélnek magyarul és 2017 szeptemberében iskolakötelessé válnak. A Szövetség azzal a kéréssel fordult partnereihez, hogy a pályázati felhívását használják fel az iskolaválasztási kampányban, illetve az adatlapot az iskolai beiratkozások alkalmával töltsék ki a beiratkozó gyermekek szüleinek.

Magyar iskolában, magyarul